

*Obtížné chování mezi
studenty*

*Podmínky efektivní
intervence*

dr Nela Grzegorczyk- Dłuciak

*Pro mne jako
„behavioristu” tělem
i duší,*

*se Vás zeptám
na jednu
otázku!*

**Aplikovaná behaviorální
analýza (ABA) – v klasické
škole, nebo ve škole
integrované?**

JE TO VÚBEC MOŽNÉ?

Hmmm....

Nevím!

Ale vím, že...

- **ABA je věda o učení**
- ⌘ **Školy se často potkávají s vážnými problémy s učením a chováním žáků, na které neznají odpovědi**
- ⌘ **Aplikace některých metod ABA do edukačního procesu téměř vždy pomůže!**
- ⌘ **Existuje mnoho negativních mýtů ohledně ABA, ačkoliv ABA ve školách je možné a dá se říci i jednoduché.**
- ⌘ **Avšak SAZ ve školách nedostává mnoho šancí.**

Proč si myslím, že ABA je možné?

☞ Většinou dostačují dvě nebo tři prosté techniky:

1. Systematická pozornost a aprobace
 2. Podpora a „žetonová“ ekonomie
 3. Pozitivní praxe
- Připravenost žáků i rodičů

Proč si myslím, že ABA možná není?

- Protože mám takové zkušenosti...

Vše začíná od...

**Našich klientů z
ATB**

reference

Školy začleněné do
programy „Umíme učit“

Díky rodinám, které přicházejí do ATB již po dobu 15 let a také díky školám, které již 5 let patří do programu „Umíme učit“ dnes můžu:

- **Promluvit o pár příkladech**
- **Prezentovat Vám statistická data**
- **Položit Vám několik otázek**
- **Zformulovat několik svých vlastních závěrů**
- **A zeptat se Vás na Vaše vlastní závěry a názory týkající se tohoto tématu**

Žák s problémy v učení

Žák s problémy v chování

Žák s problémy v učení i chování

Obvyklý žák

Kdo je našim žákem?

Jakým způsobem provádíme behaviorální intervenci ve školách ?

- **Pozorujeme**
- **Diagnostikujeme**
- **Diskutujeme**
- **Přípravíme program**
- **Implementujeme program do výuky**
- **Supervizujeme**
- **Provádíme trénink**
- **Kontrolujeme efekty tohoto procesu**

**Předvedu Vám několik
příkladů**

Piotr (9 let)

- ☞ Místo výuky: Integrovaná škola
- ☞ Problém: Dítě vyrůstá v pěstounské rodině (Babička), asociální chování, agresivita, výbuchy hněvu

Citát z konverzace s ředitelem školy:

- ☞ *„Jsem ředitelem již po 30 let a abych byl upřímný, jsem šokován Vaší nabídkou. Je to ignorace. Speciální žáci jsou v této škole proto aby přilákali zdravé žáky, ne aby je odstrašili! Informuji Vás tímto, že pokud budete pokračovat v navádění Babičky žáka proti NI, budu iniciovat soudní proceduru odebrání dítěte z její péče.“*
- ☞ Řešení: zatím žádné (NI + změna školy?)

Adam (11 let)

∞ Místo výuky: Základní škola

∞ Problém: IQ 90

Citace z konverzace:

∞ *„Adam se často ze školy vracel zbitý. Učitelé shodně tvrdili, že to on provokuje ostatní žáky. Nicméně ostatní děti žádné stopy po bití neměly.*

∞ *Spolužáci jej zbili například poté co si chtěl sundat kartičku s nápisem „HLUPÁK“, kterou jej nutili nosit. Toto učitelé popřeli.*

∞ Řešení: Změna školy.

Krzys (8let)

- ∞ Krzys (8 let)
- ∞ Místo výuky: Základní škola
- ∞ Problém: IQ 89 + obezita

Citace z konverzace:

- ∞ *„Víte, máme tady ve třídě šest chlapců. Oni ale chtějí odebrat pouze Andrzeje do zvláštní/individuální třídy. Prosím povězte mi, co mám tomu dítěti povědět, když se mě zeptá: „Mami, proč je učitel neokřikne, když mě štípou a křičí mé jméno? Místo toho křičí jen na mě.“ Co mu mám povědět?!*
- ∞ **Řešení:** Intervence na půdě školy se začleněním celé třídy – Úspěch!

Případ IV – Jarek (6.5 let)

31. 10. 2012

W czasie akademii jak zwróciłam
[redacted] uwagę, żeby nie przekochał
uderzył mnie w oko, stracił okulary,
które padły kilka metrów po ziemi.
Okulary są uszkodzone, więc proszę
o zdeklarowanie się w jakiś sposób.
Pani rekompensuje stratę.
Mam nadzieję, że z okiem będzie

wszystko w porządku i nie będą
musiały nosić ciemnych okularów, by
zakryć siniak.

5. 11. 2012

[redacted] uderzył mnie w brzuch.
[redacted]

13 IX 12

[redacted] od pienszej godziny wejść wykarzać
postawę porucyjno-buntowniczą. Admónit
pneey z klasą i pnee 30 minut kopat pufy,
rucat materacami, wshalelnet me nie, ndrjć
znle metesu, co zaburzoło rytm pneey llesy.
Ne pneeni rucyt kopiec', popruchć ldegoś.
Knycał me N-le, obrarajć. Uderyt N-le.
Pray próbré wyprohadrenie [redacted] z soli,
dharzrał agresyj stowus ("Zabij Was", "Nie uweriduj
Wes gnój"...) oner firucanę. Kopat, srucpnet, bit,
cużgnęł ra odaięzi, uderyt N-li w dnarz pęścuę
i dnarstę, dtonię.

14 IX 12

[redacted] me pirmsēj lēlji krīst norijalu
iz šķurtem „Utne, sdrē palca” pārbasēt
mācīstul' norijalu. Bando aēsto do N-la
iz koleģo's zolta „Zabijz Cie”. Prasēz

ponormānēt z [redacted] nt. sēdūctere
kopēt pufy.

18 IX

[redacted] valūōcēt pnbreg' lēlji g'ōs'nymī,
megnecanymī komentāzāmī. Oplēt N-la,
drazēt. Paucēt knestem, popycluet. dūcī.
Kopēt, sruypēt N-li.

16. X

Proszę o zwrot 5 zł za rajtki,
które mi potargali [redacted] kopię
mi.

Katarzyna

[REDACTED]

[REDACTED]

W związku z agresywnym i niebezpiecznym zachowaniem Pani syna [REDACTED] zagrażającym zdrowiu i życiu jego samego oraz innych dzieci w klasie, a także osób dorosłych – nauczycieli i opiekunów (bicie, kopanie, rzucanie zza głowy krzesłami i innymi przedmiotami, uciekanie z sali, wybieganie na ruchliwą jezdnię pod jadące samochody, oddalenie się od grupy podczas wycieczki szkolnej oraz rzucenie kamieniem w jednego z rodziców, skakanie po stołach, prowokowanie chłopców do konfliktów i bójek) proszę o podjęcie natychmiastowych kroków i nie przysyłanie z dniem jutrzejszym tj od 26.10.2012r syna do szkoły. Syn nie potrafi funkcjonować w grupie rówieśniczej w szkole i nie przestrzega żadnych norm i reguł społecznych. Rodzice uczniów klasy pierwszej są zaniepokojeni niewłaściwą postawą i niebezpiecznymi reakcjami [REDACTED] troszcząc się o bezpieczeństwo własnych dzieci i domagają się podjęcia przez szkołę odpowiednich kroków.

W takiej sytuacji, mając na względzie dobro Pani syna i innych dzieci w klasie musi Pani podjąć stanowcze kroki mające na celu wyszukanie odpowiedniej dla Pani syna placówki, która zajmie się wyrównywaniem jego deficytów rozwojowych. Klasa pierwsza jest klasą masową i nie ma możliwości zapewnienia [REDACTED] i pozostałym uczniom komfortu i bezpieczeństwa pracy i nauki.

DYREKTOR SZKOŁY
[REDACTED]

Opinia o uczniu

..., 6-latek jest uczniem klasy pierwszej masowej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi. daje się poznać jako dziecko agresywne w stosunku do rówieśników, jak i do dorosłych. Od początku roku szkolnego ma duże trudności z podporządkowaniem się obowiązującym w społeczności szkolnej normom i regułom. Od miesiąca obserwuje się u Jaromira niepokojące ataki wściekłości z elementami wrogości, napady agresji fizycznej i słownej. Zachowania są często skrajne, gwałtowne i niebezpieczne dla niego samego, jak i dla dzieci w klasie, nauczycieli i pracowników szkoły. Chłopiec często prowokuje zachowania negatywne, popycha, kopie, bije – często w twarz pięścią lub otwartą dłoń, ciągnie za włosy. W swoich agresywnych zachowaniach upodobał sobie szczególnie nauczycieli i wybrane dzieci. Z upodobaniem nęka je, wyżywa się fizycznie i psychicznie. Wściekłość jest intensywna, destrukcyjna, a przy tym cechuje wszelkie jego czyny. Chłopiec przybiera pozycję „karateki”, złowrogie spojrzenie, spina brwi, napina mięśnie twarzy. Jaromir ignoruje wszelkie prośby, polecenia. Reaguje złością, podnosi niejednokrotnie na nauczyciela rękę i bije na oczach pozostałych dzieci. Zakłada przebieg zajęć, krzycząc, zrzucając przybory szkolne i podręczniki z ławek kolegów oraz z biurka nauczyciela. Biega po sali, obraża dzieci i nauczycieli, skacze po ławkach, rzuca krzesłami zza głowy i różnymi przedmiotami. Niszczy prace kolegów i koleżanek. Zachowania są impulsywne i nieprzewidywalne, przez co zagrażające zdrowiu i życiu dzieci w klasie czy podczas obiadów na stołówce szkolnej. Jaromir reaguje nieadekwatnie do bodźca, stwarza sytuacje konfliktowe, a następnie używa pięści. Pragnie być zawsze pierwszy, nie znosi sprzeciwu, wszystko ma być po jego myśli. często manifestuje swoją niechęć do szkoły, nauki, nauczycieli i kolegów. Uważa się za lepszego od innych, manifestuje swoją wyższość nad innymi, wykrzykuje i obraża dzieci i nauczycieli- „Jesteś głupi, durny. Jesteście debilami, głupimi debilkami. Będę was obrażał, bo mnie to cieszy. Tak mi się podoba.” nie jest przykro, nie zna słowa przepraszam. Wielokrotnie doprowadził do sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczycieli, dyrektora szkoły i pracowników szkoły: obelżywe wyzwiska, groźby, rzucanie przedmiotami, zabieranie przedmiotów należących do nauczyciela, agresja fizyczna i słowna (bicie, kopanie, szczypanie, zerwanie kolczyka, próba zerwania łańcuszka z szyi, niszczenie odzieży, szarpanie). Chłopiec obserwuje nauczyciela, po czym korzystając z odwróconej jego uwagi skierowanej do innego dziecka dokucza komuś, niszczy coś albo atakuje bez przyczyny nauczyciela. Od dwóch tygodni agresywne zachowania w stosunku do nauczycieli i dzieci pogłębiają się, nabierają na sile, zagrażając bezpieczeństwu i zdrowiu i otoczenia. Występują codziennie, są coraz trudniejsze do poskromienia. Ataki gniewu, wzmożonej złości i agresji trwają teraz od kilkudziesięciu minut do dwóch, a nawet czterech godzin lekcyjnych. W dniu 25. października 2012 r. podczas drogi na lodowisko uciekł od grupy, wyrwał się opiekunce, p. Annie, biegł po chodniku, po czym zaczął „bawić się w kotka i myszkę” z dorosłymi między samochodami- raz na chodniku, raz na ulicy. Nie zatrzymał się przy żadnym przejściu dla pieszych. Przebiegał przez ulicę, gdy widział, że zbliża się nauczyciel. Dwa razy wbiegł wprost pod nadjeżdżające samochody, w tym karetkę

pogotowia. Poruszał się „na oślep”, byle nie dać się złapać. Nie reagował na żadne polecenia. Naraził swoje życie oraz klasy i nauczyciela na utratę zdrowia i życia. W momencie zatrzymania zaczął z całej siły okładać nauczyciela, kopać i bić pięściami, wyzywał, obrażał wulgaryzmami. W drodze do szkoły cały czas stawiał opór nauczycielce (klasa została pod opieką nauczyciela wspomagającego i rodzica) i opiekunce p. Rzucał się po chodniku, kładł się, szarpał, nadal kopał – kopnął nauczyciela w szczękę. Obrażał przechodniów. Wykrzykiwał z wściekłością przekleństwami i obelgi w kierunku opiekunki i nauczyciela - „Ty pojebana zdiro. Popierdolona szmato. Ty dziwko. Zabiję cię...” Po dotarciu do szkoły nadal okazywał wiele gniewu i negatywnych zachowań.

Przykłady negatywnych i agresywnych zachowań:

- 28.09.12 – samowolne oddalenie się od grupy i zмирzanie w kierunku ruchliwej szosy podczas wycieczki szkolnej integracyjnej
 - rzucenie dużym kamieniem w jednego z rodziców dzieci
- 10.10.12. Dwugodzinny atak – 40 minut chodził za nauczycielem prowadzącym zajęcia „krok w krok” rzucając w niego pędzlami, wołając – „Jesteś na celowniku” następnie wziął pudełko z puzzlami i wysypał je wprost na nauczyciela.
- 11.10.12 centralnie nad głową kolegi, siedzącego na dywanie podczas zajęć dydaktycznych otworzył pudełko z klockami i wysypał je
- 19.10.12. rzucanie podczas lekcji w nauczyciela i p. sekretarkę klockami, plastikowymi zabawkami, wylanie na nauczyciela wody z wiaderka do moczenia gąbki, chlapanie gąbką w dzieci, szarpanie za włosy koleżanki, kopanie w twarz kolegi, otworzenie szafki nauczyciela, zabranie instrumentów muzycznych i rzucanie w nauczyciela i p. sekretarkę
- 22.10.12 na zajęciach rewalidacji odmówienie pracy, obrażanie nauczyciela, rzucenie w niego krzesłem, następnie w nauczyciela prowadzącego na korytarzu, obelgi do dyrektora szkoły, kopanie, bicie nauczyciela wspomagającego i dyrektora, dewastowanie harcówki- 4 godzinny atak
- 24.10.12 na lekcji języka angielskiego wulgaryzmy, rzucenie w nauczyciela krzesłem w sali, po czym za nauczycielem przyszedł z krzesłem nad głowę do sekretariatu i rzucił w trzy osoby – w dyrektora, wychowawcę klasy i panią anglistkę
- 25.10.12 narażenie życia podczas drogi na lodowisko – wyrwanie się opiekunce, niesłuchanie, stopniowe oddalanie się od grupy, ucieczka, wbieganie na ulicę
- niszczenie dokumentów szkolnych, rzucanie dziennikiem lekcyjnym
- utrudnianie prowadzenia szczególnie zajęć muzycznych i prób do ślubowania
- podczas wpisywania do zeszytu liter, cyfr przy ławce zczył cały czas nauczyciela
- na rewalidacji rzucenie wszystkich krzesłek z ławek, przesuwanie ławek w kierunku nauczyciela
- niszczenie odzieży nauczycieli, potarganie rajstop, zniszczenie kolczyków, rozciąganie ubrań
- podczas przerw zaczepianie dzieci, zabieranie, wrywanie zabawek, kopanie, bicie, powalanie na dywan i okładanie po plecach
- ucieczki z sali
- wulgaryzmy

ABA

**Proč se nám ne vždy
daří? Co ztěžuje naši
intervenci?**

Postoj, který komplikuje konfrontaci s problémem „obtížného“ žáka.

Bohužel nemůžeme
nic dělat v
podmínkách celé
třídy

Dilema učitelů

- ⌘ Je nutné dobro jednotlivce (v případě „*obtížného*“ žáka) preferovat nad dobrem většiny? (v tomto případě celé třídy)
- ⌘ Je ponechání si „*obtížných*“ žáků dobré pro image školy?
- ⌘ Můžeme riskovat protesty rodičů a ostatních žáků?
- ⌘ Nebylo by pro „*obtížného*“ žáka lepší učit se v individuálních podmínkách?
- ⌘ Máme v každé hodině ztrácet čas na uklidňování „*obtížného*“ žáka namísto plnění osnov/programu?

***My behavioristé víme, že
je to možné!***

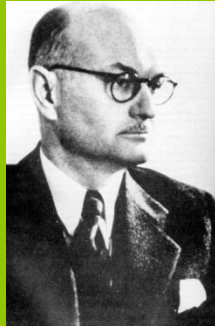
Jsme si 100% jistí!

Proč?

Historie Behaviorismu

John B. Watson
1878-1958

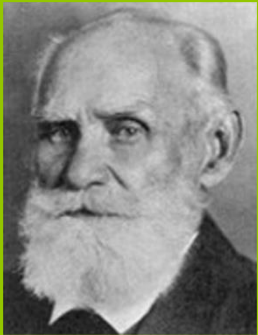
Edward Tolman
1886-1959

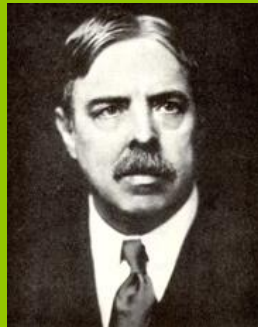
B. F. Skinner
1904-1990

Ivar Lovaas
1927-2010

Iwan Pawłow
1849-1936

Edward Thorndike
1874-1949

***A co víc... Víme, že ne jen
žáci s problémy potřebují
ABA (jako koza drbání)***

A jak to víme?

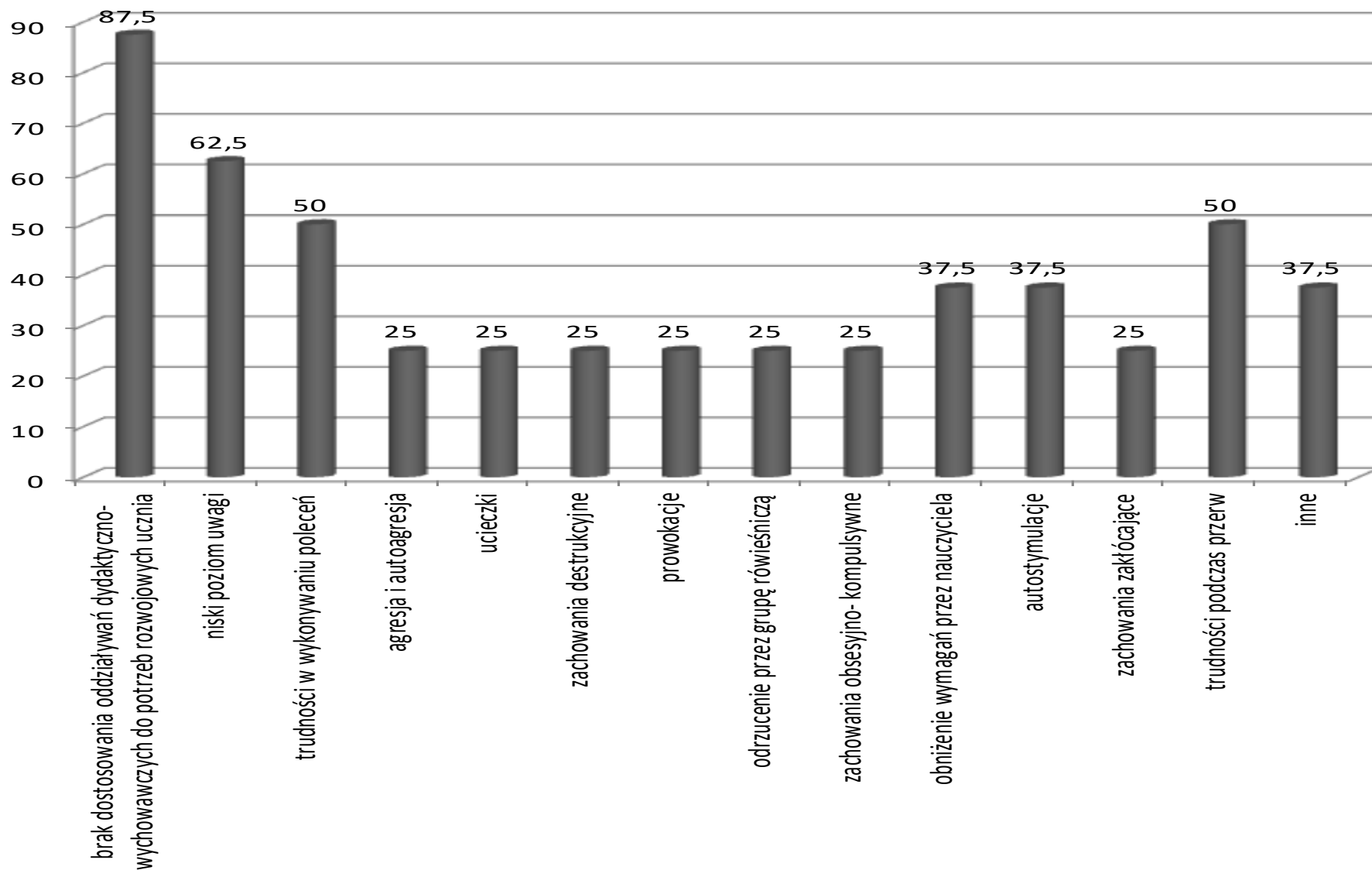
- ∞ Protože behaviorální terapie je „věda o učení“
- ∞ Protože ve většině škol ani tak není žádný výukový systém (z behaviorálního pohledu), ikdyž nějaké existují, jsou většinou neefektivní/vadné.
- ∞ Protože učitelé nevědí co dělat.

***Pro dokreslení zde
můžete vidět data z
námi podporovaných
škol:***

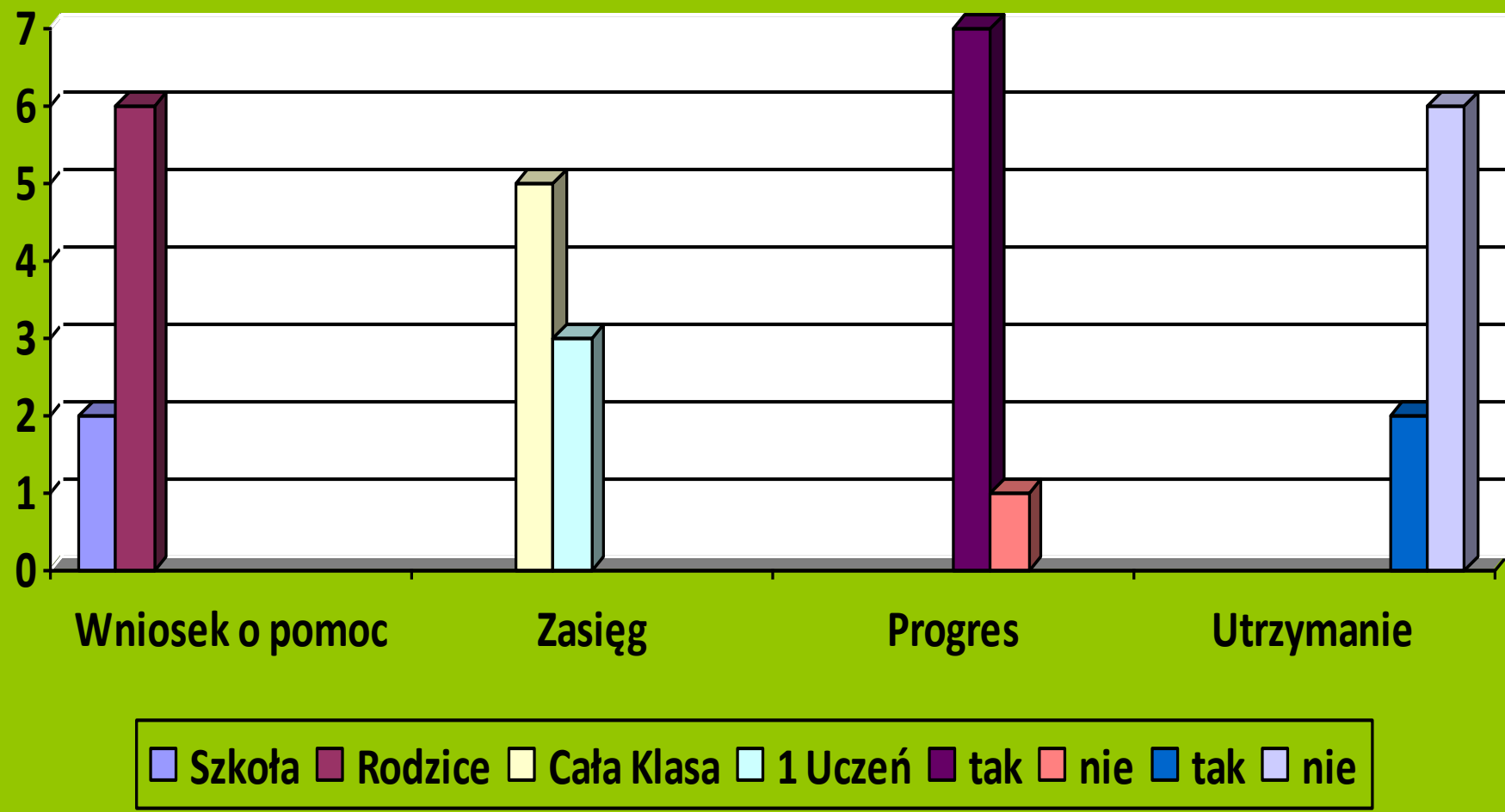

Graf 1. Najczęstsze problemy uczestników programu (Kuliga, Grzegorzczuk- Dłuciak, 2011)

Graf 2. Efekty programu (Kuliga, Grzegorzczuk- Dłuciak, 2011)

***Nakonec bych Vám ještě
chtěla říci...***

Hlavním činitelem, který ovlivňuje úspěch žáka ve škole je přístup učitelů a ředitele školy.

**Toto je však mnohdy
velmi těžké... A proto
jsme se rozhodli, že MY
MŮŽEME!**

odwiedź nas na facebooku

UMIEM
Niepubliczne Szkoły UMIEM

aktualności

o nas

szkoła

nasza kadra

galeria

pomogli nam

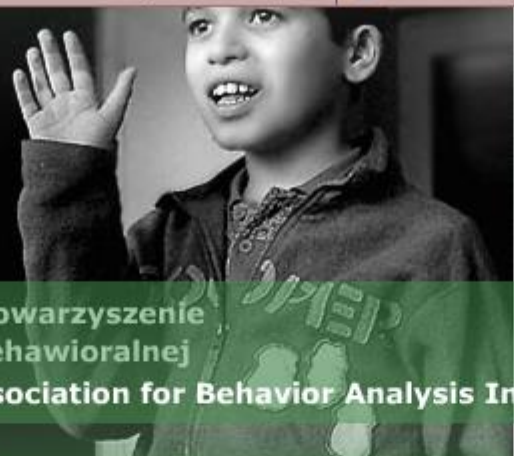
kontakt

4 + 4 = 100

abcde...
epo

Polskie Stowarzyszenie
Terapii Behawioralnej
oddział Association for Behavior Analysis International™

diagnozy
konsultacje
szkolenia
konferencje

strona główna

o nas

publikacje

szkolenia

licencje

konferencje

terapia

współpraca

galeria

1 % dla PSTB

■ pstb

autyzm — zespół Aspergera — zaburzenia rozwoju — wczesna interwencja — diagnozy — szkolenia — konsultacje

■ Lista poparcia dla Polskiego Stowarzyszenia Terapii Behawioralnej

Przeczytaj list poparcia od rodziców i list otwarty prezesa PSTB, wpisz się na listę popierającą działalność stowarzyszenia

■ nasza misja

Misją Stowarzyszenia jest wielokierunkowa profesjonalna pomoc osobom niepełnosprawnym z dysfunkcjami emocjonalnymi i intelektualnymi oraz ich rodzinom.

autyzm --- zespół Aspergera --- zaburzenia

Priorytety działalności statutowej Polskiego Stowarzyszenia Terapii Behawioralnej stanowią:

- inicjowanie i realizowanie różnych form pomocy dla osób niepełnosprawnych z

■ ważne informacje

■ Zapraszamy rodziców na turnus instruktażowy „Umiem uczyć moje dziecko”.

■ Zapraszamy na Forum PSTB, w ramach projektu Infolinia i Punkt Poradniczo-Prawny

■ Stosowana Analiza Zachowania studia podyplomowe i szkolenia
Katowice..więcej..»
Warszawa więcej »

Interaction buttons: "Lubisz to!", "+ Obserwuj", "Wiadomość", and a three-dot menu icon.

Navigation tabs: "Oś czasu", "Informacje", "Zdjęcia", "Opinie", "Więcej"

Section header: "LUDZIE" with a right-pointing arrow.

Star rating: 5 stars. Text: "960 Kliknięcia „Lubię to!\":
Odwiedziny: 14"

Text: "Paulina Treboń, Katarzyna Rybicka i 87 innych znajomych lubią to miejsce lub byli tutaj."

Text: "Zaproś swoich znajomych do polubienia strony Polski"

Section header: "Post" and "Zdjęcie / film"

Text: "Napisz coś na tej stronie..."

Post header: "Polskie Stowarzyszenie Terapii Behawioralnej", "25 września"

Post content: "Informujemy , iż na naszą infolinię 0-800-155-221 można od dzisiaj dodzwonić się również z telefonów komórkowych. Serdecznie zapraszamy do sprawdzania grafików dyżurów naszych specjalistów i korzystania ze wsparcia i porad 😊"

Niepubliczne Szkoły UMIEM
Gimnazjum · Szkoła podstawowa

Lubisz to! Obserwowanie Wiadomość

Oś czasu Informacje Zdjęcia Opinie Osoby, które to lubią

LUDZIE

151 Kliknięcia „Lubię to!”

Paulina Treboń, Katarzyna Rybicka i 74 inne osoby lubią to.

Zaproś swoich znajomych do polubienia strony Niepul

Aldona Żmuda Zaproś

Post Zdjęcie / film

Napisz coś na tej stronie...

Niepubliczne Szkoły UMIEM 10 godzin temu

Dobrze, że skorzystaliśmy z dobrodziejstw pogody we wcześniejszych dniach i wychodziliśmy na spacer do pobliskiego parku i na plac zabaw. Sami zobaczcie 😊 — z: Kasia P-a i 5 innych osób. (5 zdjęć)

Utwórz stronę

Najnowsze 2014

Sponsorowane

Samsung Pralka Bubble samsung.com

Kup pralkę EcoBubble. Wygraj na kwotę 300 zł. Sprawdź konkurs

DĚKUJI!!!